

Otázky a odpovědi k zavedení MACH

Jaké jsou důvody zavedení kontroly pomocí monitoringu?

Jedním z hlavních cílů, který si stanovila Evropská komise, je využití moderních technologií i v oblasti zemědělství. Praktickým příkladem je zavedení nového systému kontrol pomocí monitoringu (MACH), který je efektivnější a flexibilnější.

Současně se mění celkové smýšlení Evropské komise, jejímž záměrem je i nadále provádět kontroly a odhalovat pochybení, ale zároveň chce žadatele na chybu upozornit a umožnit mu nápravu bez jakékoliv penalizace. Nové moto je „prevence a komunikace“.

Kdy bude MACH spuštěn?

Spuštění MACH se, v závislosti na průběhu vypsaných veřejných zakázek, předpokládá pro Jednotné žádosti podané v roce 2022. Z počátku bude nasazen pouze u vybraných opatření a z toho plynoucí vhodné skupiny žadatelů. Dle zkušeností z provozu i pilotních projektů se budou následně rozvíjet a rozšiřovat opatření a podmínky, které bude možné pomocí MACH kontrolovat.

Co nového MACH pro žadatele znamená?

Díky MACH, který sleduje stav pozemků dálkově, se sníží počet časově náročných kontrol na místě, které většinou vyžadují spoluúčast žadatele na místě.

Výsledky z MACH bude možné průběžně sledovat na Portálu farmáře SZIF na tzv. Scoreboardu. Zde budou v přehledové tabulce informace o stavu plnění monitorované podmínky (označené semaforem), o postupu administrace žádostí a o případných požadavcích na součinnost žadatele (např. pořízení geotagované fotografie). Scoreboard bude propojen s interaktivním mapovým oknem.

Další novinkou je využití geotagovaných fotografií jako důkazního materiálu splnění podmínky. V praxi to znamená, že v mnoha případech, místo aby jel na pozemek pracovník SZIF, bude žadatel požádán, ať vyfotí svůj pozemek a fotografii zašle na SZIF. To vše mu umožní nová aplikace, která bude zdarma ke stažení.

Jak může SZIF ověřovat stav pozemků na dálku?

MACH je založen na vyhodnocení dat dálkového průzkumu Země, zejména dat z družic Sentinel 1 a 2. Pomocí těchto dat lze průběžně sledovat, zda proběhla požadovaná zemědělská aktivita.

V případě, že budou výsledky nejednoznačné, poslouží pro vyhodnocení stavu geotagované fotografie zaslané do systému.

Co znamenají barvy na semaforu?

Barvy semaforu označují výsledek kontroly pomocí monitoringu ke každému pozemku a konkrétní podmínce. Zelená barva označuje, že podmínka byla splněna. Žlutá barva značí, že družicová data neposkytují jednoznačné výsledky, takže nelze rozhodnout bez doplňujících informací. Je tedy nutné provést některou z následných aktivit pro ověření stavu pozemku (např. kontrola v terénu, geotagovaná fotografie). Červená barva říká, že podmínka nebyla na daném pozemku splněna.

Co jsou to geotagované fotografie?

Mobilní telefon při správném nastavení umí k fotografii uložit informaci o místě a času pořízení. Tomu se říká geotagovaná fotografie.

SZIF pro účely systému MACH poskytne zdarma aplikaci pro pořízení těchto fotografií a jejich odesílání do systému. Aplikace zajistí, že fotografie i s údaji o poloze a čase pořízení zůstanou neměnné, díky čemuž mohou geotagované fotografie sloužit jako spolehlivý důkaz.

Kdy se použijí geotagované fotografie?

Geotagované fotografie se budou používat nejčastěji v případě, kdy vyhodnocení družicových dat neposkytuje pro konkrétní podmínku u daného pozemku jednoznačný závěr (žlutý semafor). Žadateli bude zaslán požadavek (úloha), aby Fondu zaslal více fotografií definovaného pozemku. V úloze mohou být definovány i další požadované parametry fotografie jako např. poloha, směr, typ fotografie atd. Součástí bude informace, kterou podmínku u daného pozemku Fond ověřuje. Pořídit a zaslat geotagovanou fotografii může žadatel i bez zadání úlohy Fondem.

Musím jako žadatel sledovat výsledky pravidelně?

Sledovat výsledky, používat geotagované fotografie a komunikovat průběžně se SZIF není pro žadatele povinnost, ale možnost, která obnáší výhody, jak pro žadatele tak i pro SZIF.

Díky možnosti sledovat výsledky průběžně, může žadatel na nálezy z MACH reagovat již v průběhu administrace a následně upravit svou žádost nebo sám doložit důkaz splnění podmínky, aniž by mu hrozilo riziko sankce.

Kdy se od žadatele očekává aktivní zapojení?

V momentě, kdy žadatel na Portálu farmáře SZIF uvidí své pozemky označené žlutou nebo červenou barvou, má možnost začít komunikovat se SZIF a doložit důkazy, že daná podmínka je na pozemku splněná. Nejčastěji se bude jednat o zaslání geotagované fotografie. Komunikace může být iniciována jak žadatelem, tak i ze strany SZIF. Aktivní zapojení zemědělce a vzájemná komunikace žadatele se SZIF je jedním ze základních principů úspěšného provádění kontrol pomocí monitoringu.

Znamená zavedení MACH ukončení kontrol na místě?

MACH nahradí kontroly na místě jen zčásti. Existují totiž podmínky opatření, které nelze monitorovat (např. identifikace druhu dřeviny). U těchto nemonitorovatelných podmínek zůstává zachován princip výběru vzorku žádostí a ověření plnění podmínek přímo u žadatele. Při těchto návštěvách už ale u žadatele nebude prováděno měření ploch.

Může se tedy stát, že u konkrétního opatření/titulu nebo dokonce u konkrétního pozemku proběhne kontrola pomocí monitoringu i kontrola nemonitorovatelné podmínky (kontrola v terénu). Například výskyt úhoru na daném pozemku je ověřen daty z družic, ale zákaz použití POR u úhoru využívaném v ekologickém zájmu bude ověřen na místě.

Které podmínky lze monitorovat?

V současné době je ověřeno, že díky monitoringu lze zajistit identifikaci: zemědělské kultury, plodinových skupin, seče, založení a sklizení plodiny. Dá se očekávat, že pokračujícím výzkumem a vývojem nových algoritmů se bude množina monitorovatelných podmínek rozrůstat.

Bude mít zemědělec v rámci zavádění MACH nějaké náklady? Jaké technologie jsou pro zemědělce nezbytné?

Veškeré informace budou žadateli zobrazovány na Portálu farmáře SZIF, je tedy vhodné mít připojení k internetu. Dále doporučujeme mít chytrý telefon, na který bude možné si stáhnout zdarma aplikaci pro pořizování a správu geotagovaných fotografií. V případě, že žadatel chytrý telefon nemá nebo nechce aplikaci využít, Fond využije jiné prostředky k ověření skutečnosti.